

גבולות היחידה: ספר שמואל א' פרק כ', א'-כ"ג**נושא היחידה: הצעה לבדיקת יחסו של שאול אל דוד****מספר שיעורים: 1-2****כתבה: יעל גרוסברג****כללי:**

דוד הנתון במסע בריחה מפני שאול, מגיע ליהונתן, בנו של שאול, כדי להבין מדוע אביו מתנכל לו. יהונתן ודוד חלוקים עד כמה שאול נחוש להרוג את דוד, והם מבקשים לבדוק זאת שלא בנוכחות דוד.

פתיחה:

המורה יספר לתלמידים על שני חברים, שקוראים להם דודי ונתי. לדודי ונתי יש חבר נוסף - בנימין, שכל הזמן מציק לדודי. דודי ממש לא מרגיש בנוח, הוא באמת לא עשה לו כלום. "אוף, למה הוא מתייחס אליי ככה?" שואל דודי את נתי בתסכול. אבל לדעת נתי, דודי ממש מגזים ומנפח את הדברים, ובאמת לבנימין אין שום דבר כלפיו. לאחר ויכוח קצר ביניהם, הם מחליטים שצריך לבדוק זאת אחת ולתמיד.

המורה ישאל את התלמידים האם יש להם רעיון איך ניתן לבדוק זאת.

המורה ישמע את תשובות התלמידים (ניתן אף לרשום בצד הלוח).

ולאחר מכן יאמר להם, כי בפרקנו קרה מקרה דומה.

דודי הוא דוד, וחברו הטוב הוא כמובן יונתן.

ומי מתנכל לדוד? שאול המלך.

דוד שברח משאול, מגיע ליונתן בנו, כדי להבין מדוע שאול מתייחס אליו כך.

לימוד הפסוקים:**קריאת פס' א'-ד'**

(חשוב לקרוא פסוקים אלה בהטעמה, כדי שיובן הדו-שיח בין דוד ליהונתן¹).

המורה יכתוב על הלוח:

דוד:

יהונתן:

דוד:

יהונתן:

המורה יבקש מהתלמידים שיכתבו בלשונם את הדו-שיח בין דוד ליהונתן/ יבקש משני תלמידים, שאחד מהם יהיה דוד והשני יהונתן, שיאמרו בלשונם את תוכן הדברים כשיחה.

לדוגמה:

דוד: איזה דבר רע עשיתי, שאבא שלך רוצה להרוג אותי?

יהונתן: מה פתאום! לא יקרה לך כלום! הרי אבא שלי מספר לי כל דבר קטן וגדול שהוא עושה, והוא לא אמר לי כלום על כך. למה שישתיר את זה ממני?

דוד: אבא שלך יודע שאנחנו חברים טובים, והוא לא רצה לספר לך את זה כדי לא להעציב אותך, אבל תדע שאני ממש קרוב למות.

יהונתן : מה אתה מציע? מה שתגיד – אני מוכן לעשות.

המורה יכתוב על הלוח : ההצעה של דוד :

קריאת פס' ה'-ח'

כדי להבין את הצעתו של דוד, קודם כול יש להבין את המילים הקשות. על כן המורה יבקש מהתלמידים לאתר בפסוקים שקראנו, מילים שאינן מובנות להם.

את פירוש המילים ניתן לחפש בפרשנים/ לשאול שאלות מכוונות כדי להבין את פירושו. לאחר מכן נסכם את דברי דוד :

חודש מחר = ראש חודש (מצודת דוד).

ישוב אשב = אני רגיל לשבת אתו לסעודת ר"ח (רש"י).

עד הערב השלישית = דוד יתחבא עד הערב השלישי (כי ר"ח הוא יומיים).

פקוד יפקדני = יזכור אותי. (כמו "והאלוהים פקד את שרה"- זכר את רצונה לבן, וכן בדברי יוסף לישראל, כי בעתיד ה' יזכור אותם בשעבוד מצרים- "פקוד יפקוד אלוהים אתכם").

זבח הימים = יש למשפחת דוד יום קבוע בשנה שבו הם זובחים תודה לה'.

חרה יחרה = יכעס.

לאחר שפירשנו את כל המילים הקשות, יבקש המורה מהתלמידים לומר מהי הצעתו של דוד : מחר תתקיים סעודת ראש חודש. בדרך כלל דוד נוכח בסעודה עם שאול, אך הפעם הוא ייעדר ויסתתר בשדה, בשני ימי ראש החודש.

אם שאול יזכור וישים לב להיעדרו, יהונתן יאמר לו כי דוד הלך לזבח משפחתי בבית לחם.

על פי תגובת שאול, יהיה ניתן לדעת מהי גישתו של שאול לדוד :

אפשרות א' : יגיב תגובה נעימה ← יחסו לדוד טוב (המורה ידביק בריסטול בצורת לב עם המילה 'אוהב').

אפשרות ב' : יכעס מאוד ← הוא שונא את דוד ורוצה להורגו (המורה ידביק בריסטול בצורת אש עם המילה 'שונא') (מצורף בהרחבות).

דוד מוסיף ומבקש מיהונתן, שאם הוא מתכוון להביאו לשאול, עדיף שיעשה אתו חסד ויהרוג אותו בעצמו.

← המורה ישאל את התלמידים : מה דעתכם על בקשתו האחרונה של דוד? האם "חבר אמיתי" יהרוג אותו בעצמו במקום להביאו לשאול?

נקרא כעת את תגובת יהונתן :

קריאת פס' ט'-י"א

תגובת יהונתן : חלילה לך!! מה פתאום שאשתך פעולה עם רעיון כזה! ברור שאם אבי רוצה לעשות לך רע – אני אומר לך על כך.

אבל... יש בעיה. אם שאול רוצה לפגוע בדוד- איך יהונתן יוכל לומר לו את זה?

לכן דוד שואל אותו מי יגיד לו את דברי שאול-

"מי יגיד לי או מה יענך אביך קשה" = מי יגיד לי אם שאול אמר דבר טוב או דבר קשה, רע?

¹ מידע מפורט על מיומנות קריאה בהטעמה, ניתן לראות במסמך המיומנויות:

<http://lilmod.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=2781d97e-d9ca-423f-b01d-de0d1e064e14&lang=HEB>

קריאת פס' י"ב-י"ג

בשלב זה, יהונתן מבקש שהם יצאו החוצה לשדה, שאף אחד לא ישמע, ונשבע לו כי ודאי שהוא יגלה לו את תשובת אביו, לטוב ולרע (אין צורך להתעכב על תוכן פסוקים אלו).

← בנקודה זו ניתן לעצור ולשאול את התלמידים מה דעתם על יהונתן. יש כאן עוצמה, אומץ וחברות מופלאים הבאים לידי ביטוי בדבריו. ומתוך החברות הזאת, מבקש יהונתן בקשה מדוד.

קריאת פס' י"ד-י"ז

יהונתן יודע שבסופו של דבר, דוד יהיה המלך ובית שאול ייכחד. הוא מבקש מדוד כי יכרות עמו ברית של אהבה וישמור על ביתו- זרעו, עד עולם, ולא יפגע בהם, גם כאשר ה' ישמיד את אויבי דוד.

ובאותו מעמד הם כורתים ביניהם ברית – "כי אהבת נפש אהבו".

קריאת פס' י"ח-כ'

בפסוקים אלו, יהונתן מסכם את הניסוי שהם עומדים לערוך :
מחר ראש חודש, "כי יפקד מושבך" – תהיה חסר בסעודה.
"ושלשת" – תרד שלושה ימים למסתור.
"וישבת אצל אבן האזל" – רש"י- זו אבן סימון מיוחדת לעוברי הדרכים.

כעת, המורה יסביר בלשונו את דברי יהונתן, תוך שימוש בחיצים/ מקלות, וכן בתלמיד מתנדב שיהיה נערו של יהונתן :

יהונתן ירד עם נערו לשדה, ובידיו חיצים שאותם הוא יורה למטרה. יריית חיצים הייתה תחביב שהשתמשו בו פעמים רבות, והיא אינה מעלה חשד.
לאחר שיהונתן יירה את החיצים (המורה יזרוק את החיצים), הוא יפנה לנער שלו להביא לו אותם.

אולם יש הבדל גדול במשפט שיאמר לו.

1. (מתחת ללב ימתח המורה חץ ויכתוב:) "הנה החיצים ממך והנה" -

זה סימן שהכול טוב ואתה יכול לצאת בשלום

2. (מתחת ללב ימתח המורה חץ ויכתוב:) "הנה החיצים ממך והלאה" -

זה סימן ששאל רוצה להורגו ועל דוד לברוח.

סיכום וסיום:

יהונתן ודוד היו חלוקים ביניהם על יחסו האמיתי של שאול כלפי דוד. יהונתן מקבל את הצעתו של דוד לערוך ניסוי ובדיקה של העניין, ומבטיח כי יגלה את התשובה לדוד. לאחר מכן הם כורתים ביניהם ברית אהבה של שמירה ודאגה גם לדורות הבאים.
יהונתן חושב על רעיון מקורי כיצד להודיע לדוד מהי תגובת שאול, בעזרת החיצים ודבריו לנער הנמצא עמו.

הצעות להמחשה:

- א. סיפור פתיחה - להעלאת רעיונות התלמידים לסיטואציה.
- ב. לב ואש - להגדרת שתי האפשרויות ליחסו של שאול לדוד.
- ג. תיצים - להמחשת אופן ההודעה לדוד, מהי תגובת שאול.

מסרים והפנמה:

- א. הקשבה - אף שיהונתן לא הסכים עם דברי דוד, הוא הקשיב לדבריו והיה מוכן לבודקם,
- ב. חברות ונאמנות - של יהונתן כלפי דוד וכריתת הברית ביניהם.

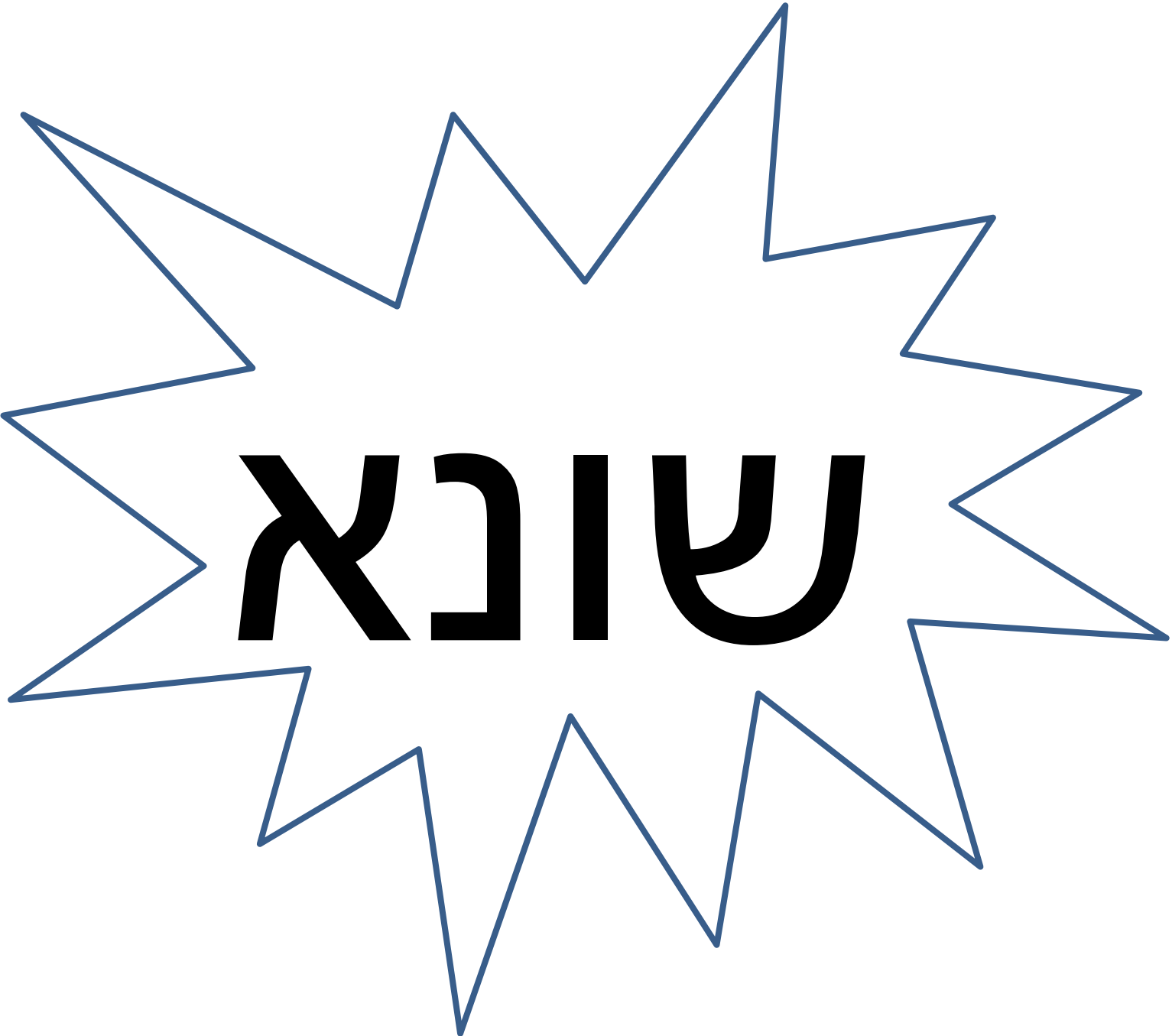
הרחבות:

ציור לב ואש

בעמודים הבאים

אהבה

שובא